

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

تجربه دینی و شهود عرفانی

تألیف:

حسین محمدی

عضو هیات علمی دانشگاه علوم کشاورزی و منابع طبیعی گرگان

سرشناسه	: محمدی، حسین، ۱۳۴۵ -
عنوان و نام پدیدآور	: تجربه دینی و شهود عرفانی / تألیف حسین محمدی.
مشخصات نشر	: گرگان: دانشگاه علوم کشاورزی و منابع طبیعی گرگان، ۱۳۹۶.
مشخصات ظاهری	: ۲۹۶ ص.
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۹۷۹۲۰-۰-۹
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
موضوع	: تجربه دینی
موضوع	: Experience (Religion)
موضوع	: شهود
موضوع	: Intuition
شناسه افزود	: دانشگاه علوم کشاورزی و منابع طبیعی گرگان
رده بندی کنگره	: ۱۳۹۶ م ۳۴۳/۲ BL۵۳
رده بندی دیویی	: ۰۴/۷
شماره کتابشناسی ملی	: ۷۵۵ ۲

نام کتاب: تجربه دینی و شهود عرفانی

تألیف: حسین محمدی

ناشر: انتشارات دانشگاه علوم کشاورزی و منابع طبیعی گرگان

نوبت چاپ: اول

مشخصات ظاهری: ۲۹۶ ص

قیمت: ۱۳۰۰۰ تومان

سال نشر: ۱۳۹۶

شمارگان: ۲۵۰ نسخه

شماره شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۹۷۹۲۰-۰-۹

خدمات چاپ: خورشید گرگان

امور توزیع و فروش: گرگان، میدان بسیج، پردیس جدید، دانشگاه علوم کشاورزی و منابع

طبیعی گرگان، مرکز نشر کدپستی: ۱۵۷۳۹-۴۹۱۳۸؛ تلفن و نمابر: ۰۱۷۳۲۴۳۷۱۱۳

فهرست مطالب

۱ تجربه دینی	۳
الف) معناشناسی تجارب دینی	۳
تجربه چیست؟	۳
دینی بودن به چه معناست؟	۸
ب) تجربه گروی دینی، پیشینه و عوامل	۹
پیشینه تجربه گروی دینی	۹
عوامل ظهور تجربه گروی دینی	۱۸
ج) حقیقت تجارب دینی، دیدگاه‌ها و تحلیل‌ها	۲۶
دیدگاه اول: نظریه شلایرماخر	۲۹
دیدگاه دوم: نظریه ویلیام جیمز	۳۰
دیدگاه سوم: نظریه‌ی استیس	۳۴
دیدگاه چهارم: نظریه ویلیام آلتون	۴۴
دیدگاه پنجم: نظریه‌ی پراودفوت	۴۵
دیدگاه ششم: نظریه پایک	۴۷
الف) نماز سکوت	۴۷
ب) نماز اتحاد کامل	۴۹
ج) حالت وجد	۴۹
د) انواع تجربه‌ی دینی	۵۰
طبقه‌بندی دیویس	۵۱

۵۲.....	تجارب تفسیری.....
۵۳.....	تجارب شبه حسی.....
۶۰.....	تجارب و حیاتی.....
۶۱.....	تجارب احیاگر.....
۶۳.....	تجارب مینوی.....
۶۷.....	تجارب عرفانی.....
۷۲.....	طبقه بندی ریچارد سویین برن.....
۷۵.....	خلاصه و مرور.....
۸۳.....	۲ شهود عرفانی
۸۳.....	الف) معنا شناسی.....
۸۳.....	شهود، مکاشفه و ساینه.....
۹۵.....	ب) شهود عرفانی با نگاه تاریخی.....
۱۱۴.....	ج) شهود عرفانی در قرآن و روایات.....
۱۴۶.....	د) حقیقت شهود عرفانی.....
۱۵۲.....	دیدگاه اول: ابونصر سراج طوسی.....
۱۵۴.....	دیدگاه دوم: ابوبکر کلاباذی.....
۱۵۵.....	دیدگاه سوم: ابوالقاسم عبدالکریم بن هوازن قشیری معروف به امام قشیری.....
۱۵۶.....	دیدگاه چهارم: ابوالحسن هجویری.....
۱۵۷.....	دیدگاه پنجم: ابواسماعیل عبدالله بن محمد انصاری هروی ملقب به پیر هرات.....
۱۵۸.....	دیدگاه ششم: نظر شیخ نجم الدین رازی معروف به دایه.....
۱۵۹.....	دیدگاه هفتم: محی الدین عربی.....
۱۶۴.....	دیدگاه هشتم: سید حیدر آملی (۷۲۰-۷۸۵ ه.ق).....
۱۶۵.....	دیدگاه نهم: امام خمینی (قدس سره).....
۱۶۶.....	و) مراتب و انواع شهود عرفانی.....
۱۷۳.....	خلاصه و مرور.....
۱۹۴.....	۳ مقایسه تجربه دینی و شهود عرفانی

تجربه دینی و شهود عرفانی خ

- اول: از جهت تاریخی..... ۱۹۴
- یک: جهات اشتراک..... ۱۹۴
۱. اشتراک در کیفیت شکل‌گیری و گسترش..... ۱۹۵
 ۲. اشتراک در مراحل شکل‌گیری و توسعه..... ۱۹۹
 ۳. اشتراک در نقش اندیشمندان و متفکران در شکل‌گیری و رشد..... ۲۰۰
 ۴. اشتراک در هدف..... ۲۰۰
- دو: جهات افتراق..... ۲۰۱
۱. قدمت شکال‌گیری، قوت و اعتبار..... ۲۰۱
 ۲. نقش قرآن و روایات و منابع نقش کتب مقدس در منشأ شکل‌گیری..... ۲۰۲
 ۳. انحصاری بودن شهود عرفانی برای افراد خاص و عمومیت داشتن تجربه دینی..... ۲۰۲
 ۴. عوامل پیدایش..... ۲۰۳
- دوم: از نظر ماهیت..... ۲۰۴
- یک: وجه اشتراک..... ۲۰۸
۱. درونی و باطنی بودن تجربه‌ی دینی و شهود عرفانی..... ۲۰۸
 ۲. بیرون آمدن از غفلت و پیدا کردن حالت تذکر، باوری و حضور..... ۲۰۸
 ۳. فنا، استهلاک و پیدا کردن حالت وحدت..... ۲۰۸
- دو: وجه تمایز..... ۲۰۹
۱. وجود عوامل خاص در حصول شهود عرفانی و عدم وجود آنها در تجربه دینی..... ۲۱۰
 ۲. انسجام دیدگاه عرفا پیرامون ماهیت شهود عرفانی و تشتت دیدگاه تجربه‌ی خرایان..... ۲۱۰
- سوم: از نظر توصیف ناپذیری..... ۲۱۱
- چهارم: از نظر معرفت‌زایی..... ۲۱۲
- پنجم: از نظر عینیت داشتن..... ۲۱۳
- ششم: از نظر منشأ پیدایش و راه حصول..... ۲۱۶
- هفتم: از نظر آثار و نتایج..... ۲۲۰
- اول: آثار شهود عرفانی بر اساس دیدگاه ابونصر سراج طوسی..... ۲۲۲
- دوم: آثار شهود عرفانی با توجه به دیدگاه ابوبکر کلاباذی..... ۲۲۲

۲۲۳	سوم: آثار شهود عرفانی با توجه به دیدگاه امام قشیری برای عارف.....
۲۲۳	چهارم: آثار شهود عرفانی برای عارف با توجه به دیدگاه ابوالحسن هجویری.....
۲۲۳	پنجم: آثار شهود عرفانی برای سالک راه طریقت با توجه به دیدگاه عبدالله انصاری.....
۲۲۳	ششم: آثار شهود عرفانی با توجه به دیدگاه شیخ نجم الدین رازی برای عارف.....
۲۲۴	هفتم: آثار شهود عرفانی برای عارف با توجه به دیدگاه محی الدین عربی.....
۲۲۴	هشتم: آثار شهود عرفانی برای شخص عارف با توجه به دیدگاه سید حیدر آملی.....
۲۲۴	نهم: آثار شهود عرفانی برای عارف با توجه به دیدگاه امام خمینی.....
۲۲۹	هشتم: از نظر مراتب.....
۲۴۱	اول: رجه استرالیای غربی دینی و شهود عرفانی در باب مراتب یا انواع.....
۲۴۳	دوم: وجه تسمیه مراتب دینی و شهود عرفانی در باب مراتب و انواع آن.....
۲۴۶	خلاصه و مرور بایی.....
۲۷۱	منابع و مأخذ.....
۲۷۹	اصطلاحات کتاب.....
۲۸۹	اشخاص.....
۲۹۳	آیات.....

پیشگفتار

با توجه به رشد فزاینده علم و فن آوری در دنیا، به نظر می‌رسد نقش پژوهش روز به روز برجسته‌تر می‌شود. کشور، هم چند سالی است که امر پژوهش را جدی گرفته است و دولت و مسئولان به تشویق بیشتر پژوهشگران پرداخته‌اند. با عنایت به حاکمیت فرهنگ دینی در سرزمین عزیزمان ایران، از گذشته دور، این روی مردم و استقرار حاکمیت دینی، پژوهش در علوم انسانی و بخصوص فرهنگ و معارف دینی، توجه ویژه‌ای قرار دارد. در این بین، مباحث و موضوعات مربوط به خداشناسی از جایگاه والایی برخوردار است. امروزه، نگاه نوبه دین سبب گردیده است اندیشمندان با رویکرد متفاوت و جانی به مطالعه و تحقیق پیرامون آموزه‌های دینی و مباحث خداشناسی بپردازند. بروز مباحث جدید، هم به صورت تئورالیزم، نسبت علم و دین، هرمنوتیک، تجربه دینی و موضوعات دیگر از نتایج این امر است.

تجربه دینی، به عنوان رهیافتی جدید نسبت به درک حقیقت، در عالم غرب از سوی اندیشمندان مطرح گردید. اندیشمندان و عرفای اسلامی، نیز از دیرباز، شهود عرفانی را به عنوان سیری جهت رسیدن به حقیقت هستی معرفی کرده‌اند. نویسنده بر آن است که این دو راهبرد متعالف را به رشته تحریر درآورد تا پویندگان راه حقیقت را در جهت درک و وصال به معشوق حقیقی یاری نماید. بر همین اساس، این مجموعه تحت عنوان تجربه دینی و شهود عرفانی نام گرفته است.

با مطالعه این کتاب می‌توان نسبت به مباحثی، از جمله: ماهیت و انواع تجارب دینی و شهود عرفانی، خاستگاه و عوامل ظهور، ساختار و جنبه معرفت‌بخشی و جهات اشتراک و افتراق آن دو آشنا گردید. این اثر، ثمره دو سال صرف وقت، تحقیق و تعمیق در منابع و آثار اندیشمندان غربی و اسلامی و مشورت، همفکری و یاری گرفتن از اساتید اهل فن است.

در اینجا لازم است از تمامی عزیزانی که مساعدت کردند این اثر به سرانجام و به مرحله چاپ و انتشار برسد تقدیر و تشکر نمایم. در این بین از استادان و محققان فرزانه، جناب آقایان دکتر محمد تقی فعالی و احد فرامرز قراملکی که در این راه زحمات زیادی متحمل شدند و این ایده را در فکر بنده ایجاد و منجر به نگارش این اثر شد تشکر ویژه دارم. امید است مطالعه کتاب حاضر گامی هرچند کوچک در راستای اعتلای فرهنگ دینی این مرز و بوم و زمینه برای مباحث عمیق تر را فراهم آورد.

www.ketab.ir